

Brüssel, 30. juuni 2023
(OR. en)

11129/23

ECOFIN 656
UEM 190
SOC 482
EMPL 333
COMPET 677
ENV 756
EDUC 269
RECH 301
ENER 392
JAI 902
GENDER 133
ANTIDISCRIM 127
JEUN 171
SAN 408

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	9822/1/23 REV 1
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 601 final
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Belgia 2023. aasta riiklikku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

---

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitus eelnõu, mis põhineb komisjoni soovitusel COM(2023) 601 final ning mida on arutanud nõukogu ja Euroopa Ülemkogu.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

milles käsitletakse Belgia 2023. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

---

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

ning arvestades järgmist:

- (1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,² millega loodi taaste- ja vastupidavusrahistu (edaspidi „rahastu“). Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu kaasa majanduslikule ja kaasavale taastumisele ning kestlike ja majanduskasvu soodustavate reformide ja investeringute tegemisele, eelkõige rohe- ja digipööret edendavate reformide ja investeringute tegemisele, et muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 rahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

---

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

- (2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu heaks 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mis on koondunud konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme ümber. 22. novembril 2022 võttis komisjon Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011³ alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Belgia ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks. Seetõttu ei ole põhjalik analüüs vajalik. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Belgia 2023. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovitus euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitus kohta ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 16. mail 2023 vastu euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitus⁴ (edaspidi „2023. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 13. märtsil 2023 ühise tööhõivearuande.
- (3) Kuigi liidu riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, avaldab geopoliitiline kontekst jätkuvalt negatiivset mõju. Kuna liit toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse liidu majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju nii haavatavatele leibkondadele kui ka ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse selles jõuliselt liidu konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

---

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

⁴ Nõukogu 16. mai 2023. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C 180, 23.5.2023, lk 1).

- (4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (edaspidi „roheline kokkuleppe tööstuskava“). Rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärk on edendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. See täiendab Euroopa roheline kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse samuti luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada liidu tootmisvõimsust nullnetotehnoloogia ja toodete osas, mida on vaja liidu ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Rohelise kokkuleppe tööstuskava põhineb neljal sambal: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga luua majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatistes seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed liidu ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitused aitavad neid prioriteete ellu viia.
- (5) 2023. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitused on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.

- (6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435⁵ (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on kaotada kiiresti järkjärguliselt liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesisitada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. REPowerEU määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmärke. Samuti aitavad kõnealused reformid ja investeeringud suurendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud roheline kokkuleppe tööstuskavas, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile asjakohasel juhul ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

---

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

- (7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks (edaspidi „8. märtsi 2023. aasta teatis“). Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu, ning kutsus liikmesriike üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % sisemajanduse koguproduktist (edaspidi „SKP“) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärsel tasemel. Komisjon kutsus samuti liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud leibkondade ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahinnasurve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema paremini suunatud haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele. Komisjon teatas, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida. Lisaks, nagu on kavandatud komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatises ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta, sõnastatakse eelarvesoovitused esmaste netokulude põhjal. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid jätkavad riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagavad rahastu ning muude liidu vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks olemasolevate õigusnormide kohaselt 2024. aasta kevadel 2023. aasta tulemuste põhjal.

- (8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud liidu majanduse juhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeringute kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Komisjon soovib ettepanekutega suurendada riikide isevastutust, lihtsustada raamistikku ja keskenduda enam keskpikale perioodile, millega kaasneb tõhus ja ühtsem täitmise tagamine. ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniseid käsitlevate nõukogu 14. märtsi 2023. aasta järelduste kohaselt on eesmärk viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.
- (9) 30. aprillil 2021 esitas Belgia vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas sätestatud hindamissuunistega. 13. juulil 2021 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse, millega kiidetakse heaks Belgia taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang⁶. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsuse vastuvõtmisest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Belgia on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmäärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

---

⁶ ST 10161/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1.

- (10) 30. aprillil 2023 esitas Belgia oma 2023. aasta riikliku reformikava ja oma 2023. aasta stabiilsusprogrammi kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Belgia kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.
- (11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Belgia kohta 2023. aasta riigiaruande. Selles hinnati Belgia edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovitude järgimisel ning tehti kokkuvõtte sellest, kuidas Belgia on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Belgia edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.
- (12) Eurostati kinnitatud andmete kohaselt vähenes Belgia valitsemissektori eelarvepuudujääk 5,5 %-lt SKPst 2021. aastal 3,9 %-le SKPst 2022. aastal, samas kui valitsemissektori võlg vähenes 109,1 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 105,1 %-le SKPst 2022. aasta lõpus. 24. mail 2023 avaldas komisjon aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande. Kõnealuses aruandes arutati Belgia eelarveseisundit, kuna riigi valitsemissektori eelarvepuudujääk ületas 2022. aastal aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst. Aruandes jõuti järeldusele, et puudujäägikriteerium ei ole täidetud. Kooskõlas 8. märtsi 2023. aasta teatisega ei teinud komisjon ettepanekut algatada 2023. aasta kevadel uued ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Seejärel märkis komisjon, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal. Belgia peaks seda arvesse võtma oma 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel.

- (13) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud eelarvepoliitilised meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised tulused vähendavad eelarvepoliitilised meetmed bensiiniaktsiisi vähendamist ning eluasemete elektri- ja gaasilepingute käibemaksu vähendamist, samas kui sellised kulusid suurendavad eelarvepoliitilised meetmed hõlmasid haavatavatele leibkondadele mõeldud elektrile ja maagaasile kehtestatud sotsiaaltariifi laiemat katvust, tulude üldist ülekandmist leibkondadele otse nende gaasi- ja elektriarvete kaudu („energiapakett“), sihtotstarbelisi ühekordseid ülekandeid (nende leibkondade jaoks, kes kasutavad kütteõli, propaani või graanuleid) ning otsest toetust kasvavate energiakuludega silmitsi seisvatele ettevõtetele. Nende meetmete kulusid tasakaalustasid osaliselt energiatootjate ja -tarnijate ootamatule kasumile kehtestatud uued maksud, nimelt elektri- ja naftasektoris. Komisjoni hinnangul oli kõnealuste meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 0,9 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud ka Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud, mis olid 2022. aastal hinnanguliselt 0,1 % SKPst. Samal ajal vähenesid COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 3 %-lt SKPst 2021. aastal 0,5 %-le SKPst 2022. aastal.
- (14) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Belgial⁷ kasutada 2022. aastal rahastut, et rahastada majanduse taastumist toetavaid lisainvesteeringuid, järgides samal ajal konservatiivset eelarvepoliitikat. Lisaks soovitas nõukogu Belgial säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud.

---

⁷ Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 1).

(15) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika⁸ 2022. aastal toetav (–2 % SKPst). Nagu nõukogu soovitas, jätkas Belgia majanduse taastamise toetamist rahastust rahastatavate investeringutega. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulude maht oli 2022. aastal 0,2 % SKPst (2021. aastal 0,2 % SKPst). Riiklikult rahastatavad investeringud andsid eelarvepoliitikasse neutraalse panuse⁹. Seega säilitas Belgia riiklikult rahastatavad investeringud, nagu nõukogu soovitas. Samal ajal andis riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 1,9 protsendipunkti. See märkimisväärne ekspansiivne panus hõlmas energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks võetud eelarvepoliitiliste meetmete täiendavat mõju (täiendav eelarveline netokulu 0,8 % SKPst võrreldes 2021. aastaga) ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse pakkumise kulusid (0,1 % SKPst). Samal ajal aitasid esmaste jooksvate netokulude kasvule kaasa suurenevad jooksvad kulud, mis tulenevad eelkõige sotsiaaltoetuste ja avaliku sektori palkade automaatselt indekseerimisest, ning muud struktuurselt suurenevad jooksvad kulud, mis kajastavad eelkõige rahvastiku vananemist. Riiklikult rahastatavate jooksvate kulude märkimisväärne ekspansiivne panus tulenes seega ainult osaliselt energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamise meetmetest ning Ukrainast põgenenud isikutele ajutise kaitse pakkumise kuludest. Seega ei piiranud Belgia piisavalt riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu.

---

⁸ Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

⁹ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud andsid neutraalse panuse 0 protsendipunkti SKPst.

- (16) 2023. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on 2023. aastal ja pärast seda kooskõlas komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis märgituga. Valitsuse prognoosi kohaselt kasvab reaalne SKP 2023. aastal 1 % ja 2024. aastal 1,7 %. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2023. aastal 1,2 % ja 2024. aastal 1,4 %.
- (17) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk suureneb 2023. aastal 5,1 %-le SKPst. 2023. aastal toimuv suurenemine kajastab peamiselt jooksvate püsikulude suurenemist (eelkõige sotsiaaltoetuste ja avaliku sektori palkade automaatse indekseerimise ning rahvastiku vananemise tõttu), ettevõtete sotsiaalmaksete ajutise vähendamise mõju eelarvele 2023. aasta esimesel poolel ning eelarvepuudujääki suurendavat elamute energiatoodete maksustamise reformi. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 105,1 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 106,7 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 5 % SKPst. See on kooskõlas 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägiga. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2023. aasta lõpus veidi madalam (106 %). Erinevus tuleneb komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis esitatud mõnevõrra suuremast nominaalsest SKPst 2023. aastal.

(18) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama eelarvemeetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Need hõlmavad 2022. aastast pikendatud meetmeid, eelkõige bensiiniaktsiisi vähendamist, mis lõppes 31. märtsil 2023, eluasemete elektri- ja gaasilepingute käibemaksu vähendamist, energiatoodetele kehtestatud sotsiaaltariifi laiemat katvust, energiapaketti, sihtotstarbelisi ühekordseid ülekandeid (nende leibkondade jaoks, kes kasutavad muid kütteallikaid kui gaas ja elekter) ning otsest toetust kasvavate energiakuludega silmitsi seisvatele ettevõtetele. Nende meetmete kulusid tasakaalustavad jätkuvalt osaliselt maksud energiatarnijate ootamatult kasumilt, nimelt elektri- ja naftasektori maksud, mis on kehtinud alates 2022. aastast, ning rahvusvahelise gaasivõrgu haldurile (Fluxys) 2023. aastal kehtestatud maks. Neid tulusid arvesse võttes on komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 0,4 % SKPst¹⁰. Enamik 2023. aasta meetmeid ei näi olevat suunatud kõige haavatavamatele leibkondadele või ettevõtetele, kuigi paljud neist säilitavad hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks. Seepärast moodustavad suunatud toetusmeetmed, mida võetakse arvesse nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus¹¹ järgimise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt 2023. aastal 0,1 % SKPst (võrreldes 0,2 %ga SKPst 2022. aastal). Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud peaksid võrreldes 2022. aastaga jääma stabiilseks. Lisaks peaks 2023. aasta valitsemissektori eelarvepositsioon paranema tänu COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete järkjärgulisele kaotamisele, hinnangute kohaselt mahus 0,5 % SKPst.

---

¹⁰ See näitaja kajastab nende meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

¹¹ Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Belgia 2022. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Belgia 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 1).

- (19) Oma 12. juuli 2022. aasta soovituses soovitas nõukogu Belgial tagada 2023. aastal konservatiivse eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasvu nii, et see oleks allpool keskpika perioodi potentsiaalset SKP kasvu,¹² võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Samal ajal peaks Belgia olema valmis kohandama jooksvaid kulutusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Belgial suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ning muid liidu vahendeid.

---

¹² Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Belgia keskpika perioodi (kümne aasta keskmine) nominaalne potentsiaalne SKP kasv hinnanguliselt 5,4 %.

(20) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes ekspansiivne (-1,1 % SKPst). See järgneb 2022. aasta ekspansiivsele eelarvepoliitikale (-2 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks andma 2023. aastal eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,7 % SKPst. See hõlmab energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele leibkondadele ja ettevõtetele suunatud toetusmeetmete kulude vähenemist 0,1 % SKPst. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv, mis ületab keskpika perioodi potentsiaalset SKP kasvu, ei ole seega tingitud sihipärasest toetusest leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukraina põgenikele. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude ekspansiivne kasv (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) on tingitud ka avaliku sektori palkade ja sotsiaaltoetuste püsivast tõusust (kõnealuste palkade ja toetuste indekseerimise tõttu), rahvastiku vananemisest tingitud jooksvate kulude struktuurset suurenemisest, eluasemete energialepingute maksustamise reformist ja ettevõtete sotsiaalmaksete ajutisest vähendamisest 2023. aasta esimesel poolel. Kokkuvõttes ei ole riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude prognoositud kasv nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusega kooskõlas. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulude maht on prognoosi kohaselt 2023. aastal 0,3 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad investeeringud annavad prognoosi kohaselt eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,1 protsendipunkti¹³. Seega kavatses Belgia rahastada täiendavaid investeeringuid rahastust ja muudest liidu vahenditest ning kavatses ka säilitada riiklikult rahastatavad investeeringud. Belgia kavatses rahastada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, näiteks hoonete renoveerimise, kestliku liikuvuse ja energiaspektori CO₂ heite vähendamise investeerimisprojekte, ning olulisi investeeringuid digipöörde kiirendamiseks, sealhulgas avaliku halduse digiüleminek, e-kaasatuse edendamine ja küberjulgeoleku tugevdamine, mida rahastatakse rahastust ja muudest liidu vahenditest.

---

¹³ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma ekspansiivse panuse 0,1 protsendipunkti SKPst.

- (21) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal vähenema 4,2 %-le SKPst. Vähenemine 2024. aastal kajastab ka energiahindade tõusu tõttu võetud ajutiste toetusmeetmete tühistamist. Vastavalt 2023. aasta stabiilsusprogrammile prognoositakse, et valitsemissektori võla suhe SKPsse suureneb 2024. aasta lõpus 107,1 %ni. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk moodustab 2024. aastal 4,7 % SKPst. See on suurem kui 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud eelarvepuudujääk, peamiselt 2023. aasta stabiilsusprogrammis veel täpsustamata eelarvepuudujääki vähendavate meetmete tõttu 0,2 % ulatuses SKPst (seega ei ole seda komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis arvesse võetud) ning valitsemissektori tulude vähem soodsa prognoosi tõttu, eelkõige seoses äriühingu tulumaksuga. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpus sarnane (107,3 %).
- (22) 2023. aasta stabiilsusprogrammis nähakse ette kõigi energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine 2024. aastal. Ka komisjon eeldab praegu energiatoetusmeetmete täielikku järkjärgulist kaotamist 2024. aastal. See sõltub eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti.

- (23) Määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst,¹⁴ et liikuda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Võttes arvesse riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kaalutlusi ja vajadust vähendada eelarvepuudujääki allapoole aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 3 % SKPst, oleks komisjoni hinnangul asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 2024. aastal vähemalt 0,7 % SKPst. Sellise paranemise tagamiseks ning kooskõlas komisjoni meetodikaga ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude¹⁵ kasv 2024. aastal ületada 2 %, nagu on kajastatud käesolevas soovitusel. Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni praeguse hinnangu kohaselt 0,4 % SKPst 2023. aastal) sõltuvalt energiaturu suundumustest järk-järgult kaotada, alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning sellest tulenevat kokkuhoidu tuleks kasutada valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Lisaks ei ole komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate netokulude kasv 2023. aastal kooskõlas nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel. Kui see leiab kinnitust, oleks 2024. aastal asjakohane esmaste netokulude väiksem kasv.
- (24) Eeldades, et poliitikat ei muudeta, prognoositakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud kasvavad 2024. aastal 2,7 %, mis on soovitatud kasvumäärast rohkem.

---

¹⁴ Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5 nõuab ka kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

¹⁵ Esmased netokulud on riiklikult rahastatavad kulud ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta ning need ei hõlma intressikulud ega tsüklilisi töötuskulusid.

- (25) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaksid valitsemissektori investeeringud suurenema 2,9 %-lt SKPst 2023. aastal 3,1 %-le SKPst 2024. aastal. Suuremad investeeringud kajastavad suuremaid riiklikult rahastatavaid investeeringuid ja liidu rahastatavaid investeeringuid, seda eelkõige rahastu kaudu. 2023. aasta stabiilsusprogrammis osutatakse reformidele ja investeeringutele, mis peaksid aitama kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule. Kõnealused reformid ja investeeringud hõlmavad maksu- ja hüvitiste süsteemi eelarvereformi projekti, mille eesmärk on soodustada tööhõivet ja majandustegevust, edendades seeläbi riigi rahanduse jätkusuutlikkust, ning pensionireformi (nagu on ette nähtud taaste- ja vastupidavuskavas), et parandada pensionisüsteemi rahalist jätkusuutlikkust. Lisaks plaanitakse taaste- ja vastupidavuskava kohaselt tugevdada jõupingutusi avaliku sektori investeeringute suurendamiseks, et kiirendada rohe- ja digipööret, sealhulgas taaste- ja vastupidavuskava rakendamise kaudu.
- (26) 2023. aasta stabiilsusprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2026. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk vähenema 3,3 %-le SKPst 2025. aastal ja 2,9 %-le SKPst 2026. aastal. Seega on kavandatud valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähenemine alla 3 % SKPst 2026. aastal. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 107,1 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 107,8 %-le SKPst 2026. aasta lõpuks.

(27) Belgia seisab silmitsi märkimisväärsete riigi rahanduse jätkusuutlikkusega seotud probleemidega. Need probleemid on seotud nii valitsemissektori võla kõrge tasemega kui ka elanikkonna vananemisega seotud kulude poolt riigi rahandusele avalduva mõju eeldatava süvenemisega, kui poliitikat ei muudeta, võttes arvesse elanikkonna kiiret vananemist. Komisjoni 2021. aasta aruandes rahvastiku vananemise kohta prognoositakse, et rahvastiku vananemisega seotud kulutused kasvavad 2040. aastaks 3,6 protsendipunkti ja 2070. aastaks 5,4 protsendipunkti SKPst, enamasti pensioni- ja pikaajalisele hooldusele tehtavate kulutuste tõttu. Prognooside kohaselt suurenevad pensionikulud 2019.–2070. aastal 3 protsendipunkti SKPst, võrreldes keskmiselt 0,1 protsendipunktiga SKPst euroalal. Belgia puhul toimuks suurem osa prognoositud kasvust juba 2040. aastaks, kui pensionikulud suureneksid 2,7 protsendipunkti võrra SKPst 14,9 %ni SKPst. Belgia taaste- ja vastupidavuskava hõlmab pensionireformi, mille eesmärk on aidata seda probleemi lahendada, koos muude eesmärkidega, nagu süsteemi sotsiaalse kestlikkuse parandamine, inimeste motiveerimine pärast ennetähtaegselt pensionile jäämist tööturul aktiivseks jääma ning pensionisüsteemide suurema ühtlustamise tagamine. Pikaajalise hoolduse valdkonnas moodustasid avaliku sektori kulutused 2019. aastal 2,2 % SKPst (liidu keskmine 1,7 %), mis tegi Belgiast riigi, kus on ühed suurimad kulutused pikaajalisele hooldusele liidus. Prognooside kohaselt suurenevad pikaajalise hoolduse kulud 2070. aastaks lähtestsenaariumi puhul 4,3 %ni SKPst. Kõige negatiivsemate stsenaariumide korral võivad need kulud suurenedagi 6,0 %ni SKPst¹⁶. Tõendid viitavad hoolekandeesutuste ülemäärasele kasutamisele ning eakate inimeste tarbetule või enneaegsele hoolekandeesutustesse paigutamisele. Olemasolevad andmed näitavad, et tarbetult või vähemalt enneaegselt hoolekandeesutustesse paigutatud eakate arv on endiselt suur, kuigi see on viimasel kümnendil vähenenud. Eelkõige näitasid andmed, et sellest probleemist mõjutatud isikute osakaal oli suur Brüsselis ja Valloonias. Föderaalüksused, kellele on alates 2019. aastast delegeeritud vastutus pikaajalise hoolduse eest, on algatanud reforme, et parandada eri hoolekandeesutuste kulutõhusat kasutamist, eelkõige selleks, et vältida ja lükata edasi tarbetut või enneaegset hoolekandeesutusse paigutamist. Siiski ei keskendu nad piisavalt riigi rahanduse jätkusuutlikkuse probleemi lahendamisele.

---

¹⁶ Euroopa Komisjon, 2021, rahvastiku vananemist käsitlev aruanne. Belgia pikaajalise hoolduse kulud ulatuvad prognooside kohaselt kulude lähenemise stsenaariumi ning kulude ja katvuse lähenemise stsenaariumi puhul 6 %ni SKPst.

(28) Vaatamata hiljutistele reformidele on maksukiil (sotsiaalkindlustusmaksed ja tööjõutulu maksustamine) Belgias kõigil palgatasemetel endiselt palju suurem kui liidu keskmine, välja arvatud väga madalapalgaliste isikute puhul (50 % keskmisest), mis võib tekitada stiimuleid mitte töötada. On võetud meetmeid madalapalgaliste netosissetuleku suurendamiseks, näiteks töötoetus (Flandrias) ja madalapalgaliste toetused pikaajalistele töötutele või piirkondadevahelise liikuvuse jaoks (föderaaltasandil). Need meetmed suurendavad aga veelgi ka madalama keskmise sissetulekuga töötajate kõrget piirmaksumäära (nii-öelda madala palga lõks), mis võib pärssida investeringuid elukestvasse õppesse ja suurendada töötundide arvu. Töötushüvitised on ajaliselt piiramatud ega sõltu pikaajaliste töötute majanduslikust olukorrast. Lisaks on mitmed mitterahalised sotsiaaltoetused seotud hüvitisesaajate töötusega, mis võib kaasa aidata tööturult eemalejäämise, töötuse ja madala palga lõksu tekkele. Hüvitiste süsteemi ulatuslik läbivaatamine parandaks tööleasumise stiimulite läbipaistvust ja võiks aidata suurendada aktiveerimispoliitika tõhusust.

(29) Maksukulude ulatuslik kasutamine, osaliselt kõrgete maksumäärade tasakaalustamiseks, tekitab ebatõhusust ning kaldub eelistama teatavat liiki töötasusid ja kulusid. See põhjustab majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnamoonutusi. Eriskeemid, nagu toidutalongid, pendelrändetoetused või kinnipeetava maksu vabastus ületunnitöö, teadus- ja arendustegevuse töö ning öötöö ja vahetustega töö puhul, on eelarve jaoks kulukad ning on leitud, et need tekitavad ebatõhusust. Mõned üksikisiku tulumaksu mahaarvamised (nt teenusevautšerite mahaarvamine) toovad ebaproportsionaalselt suurt kasu suure sissetulekuga isikutele. Endiselt on olemas maksusoodustused kinnisvarainvesteeringutele föderaalset tasandil (katastriväärtused, millega alahinnatakse tegelikku üüritulu, teise eluaseme laenuintresside mahaarvamise võimalus) ja piirkondlikul tasandil (*chèque-habitat* Valloonia). Need maksusoodustused moonutavad ressursside jaotamist ja võivad põhjustada maksudest tingitud ülemäärasteid investeeringuid teatavat liiki varadesse. Suurenenud on maksudega seotud keskkonnale kahjulikud toetused. Elektri- ja gaasiaktsiisi vähendamine eluasemete lepingute puhul, pakkudes samal ajal leibkondade toetust, soodustab pikas perspektiivis jätkuvalt fossiilkütuseid ning pärsib edasist mitmekesistamist ja energiasäästu. Liiklusummikute ja õhusaaste suurenevate probleemide taustal näib, et transpordimakse ja saastemakse kasutatakse liiga vähe. Laiem maksureform, mida valitsusel on kavas järk-järgult alustada 2024. aastaks, peaks vastuvõtmise ja rakendamise korral vähendama tööjõu maksukoormust ja mõningaid moonutusi.

- (30) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Belgia taaste- ja vastupidavuskava rakendamine käib, kuid viivituste oht suureneb. Belgia ei ole veel esitanud maksetaotlust. Kiire ja püsiva rakendamise võimaldamiseks on vaja tõhusat juhtimist. Taaste- ja vastupidavuskava vaadatakse eeldatavasti läbi 2023. aastal, et lisada sellesse muu hulgas REPowerEU peatükk, võttes samal ajal arvesse rahastust Belgiale eraldatavate toetuste maksimaalsete eraldiste allapoole korrigeerimist. Uue REPowerEU peatüki kiire lisamine taaste- ja vastupidavuskavasse võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Belgia strateegilisi eesmärke energia ja rohepöörde vallas. Belgia teatas 31. märtsil 2023 vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 14 lõikele 6 oma kavatsusest taotleda rahastust 1 024 900 000 eurot täiendavat laenutoetust. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.
- (31) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks kõik Belgia ühtekuuluvuspoliitika programmidokumendid peale Euroopa Regionaalarengu Fondi pealinna Brüsseli piirkonna jaoks, mis võeti vastu 2023. aastal. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikusel täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Belgias ellu rohe- ja digipööre, suurendada majanduslikku ja sotsiaalset vastupidavust ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.

(32) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas ning ühtekuuluvuspoliitika programmides käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Belgia silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud tööturu, haridussüsteemi, energiapoliitika ja roheüleminekuga. Vabade ametikohtade määr Belgias on praegu üks kõrgemaid liidus ja tööandjatel on üha raskem sobivate oskustega töötajaid tööle võtta. Piirkondlikud erinevused tööturul osalemises on siiski märkimisväärsed. Tööjõunappus on suur nii madala kui ka kõrge kvalifikatsiooniga kutsealadel ning nappus esineb mitmes sektoris, sealhulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, kutsealaste, tehniliste ja teaduslike töökohtade, majutuse ja tervishoiu valdkonnas. Teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) eriala lõpetanute arv, eriti naiste seas, on endiselt väike ning nende osakaal kasvab aeglaselt, hoolimata sihtotstarbelistest teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika valdkonna tegevuskavadest. Oskuste mittevastavust tööturu vajadustele selgitab ka vähene osalemine täiskasvanuhariduses. Praegused täiskasvanuhariduse stiimulid ei pruugi jõuda madala haridustasemega inimesteni, kellele oskuste täiendamine võiks pakkuda paremaid töövõimalusi. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja tööjõu ümberpaigutamist. Tööjõunappuse ja oskuste tööturu vajadustele mittevastavuse probleemi lahendamine on peamine vahend digipöörde tegelemiseks ja rohepöörde võimaldamiseks, aga ka liidu 2030. aasta peamiste tööhõive ja oskustega seotud eesmärkide saavutamiseks.

- (33) Lisaks maksu- ja hüvitissüsteemist tulenevate töötamist pärssivate tegurite vähendamisele võivad tõhusamad ja sihipärasemad aktiveerimismeetmed aidata vallandada suure kasutamata tööjõupotentsiaali ning leevendada kasvavat tööjõu ja oskuste nappust. Ebasoodsas olukorras olevad rühmad, sealhulgas madala haridustasemega, rändetaustaga või puudega inimesed, on tööturule vähem integreeritud. Keskmiselt on töötuselt või mitteaktiivsusest tööellu ülemineku määr madal. See viitab sellele, et aktiivse tööturupoliitika tõhusust on võimalik veelgi suurendada, eelkõige süstemaatilistemat hindamiste ja integreeritud võimaluste abil tööotsijate jaoks, kellel on mitmeid takistusi töö leidmisel. Tööhõive määra edasiseks suurendamiseks on vaja rakendada ka poliitikat, et edendada pikaajalisel haiguspuhkusel olevate töötajate (eelkõige läbipõlemise ja depressiooni tõttu (25 % juhtudest)), kes praegu ületavad suurel määral töötute arvu, taasintegreerumist.
- (34) Tööjõunappuse ja oskuste tööturu vajadustele mittevastavusega seotud probleemid puudutavad haridussüsteemi tulemuslikkust, kaasavust ja võrdsust, võttes arvesse ka avaliku sektori suuri kulutusi haridusele. Õpitulemuste vaheline lõhe on tihedalt seotud õpilaste sotsiaal-majandusliku ja rändetaustaga ning on üks liidu suurimaid, põhjustades hariduses ebavõrdsust. Väga oluline on suurendada kutsehariduse ja -koolituse vastavust tööturu vajadustele ning atraktiivsust. Õpetaja elukutse tugevdamine, pakkudes paremat õpetajate koolitust ja pidevat kutsealast arengut ning töötades välja paindlikumad ja atraktiivsemad karjäärivõimalused, aitaks vähendada kvalifitseeritud õpetajate kasvavat puudust, mis võib veelgi suurendada olemasolevat haridusalast ebavõrdsust. Hiljuti on astunud või on kavas astuda samme õpetajaameti tugevdamiseks. Oluline on jätkata nende meetmete rakendamist ja jälgida nende mõju.

(35) Imporditud fossiilkütused katavad umbes 70 % Belgia sisemaisest energia kogutarbimisest. 2021. aastal moodustas nafta 45 % Belgia energiaallikate jaotusest ja maagaas 23 %. 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta märtsini vähenes Belgia maagaasi tarbimine võrreldes viimase viie aasta sama perioodi keskmise gaasitarbimisega 15 %, mis vastas nõukogu määruses (EL) 2022/1369¹⁷ seatud vähendamiseesmärgile (15 %). Belgia võiks jätkata jõupingutusi gaasinõudluse ajutiseks vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024, vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2023/706¹⁸. Taastuvenergia moodustas 2021. aastal energia lõpptarbimisest vaid 13 %. Belgia peab 2030. aastaks märkimisväärselt suurendama taastuvenergia eesmärki, mis on praegu 17,5 % ja mida komisjoni 2020. aasta hinnangus peetakse väheambitsioonikaks, et kajastada liidu ambitsioonikamaid eesmärke. Selleks et tulla toime tuumaenergia kavandatud vähendamisega ja elektrinõudluse prognoositava suurenemisega, tuleb märkimisväärselt suurendada energiatõhusust ja taastuvatest energiaallikatest toodetud elektrienergia osakaalu. Maismaa tuuleenergia projektide arendust ja sellega seotud elektrivõrgu laiendamist takistavad aga endiselt suuresti üldsuse vähene heakskiit ning loamenetlustega seotud pikad viivitused, eriti korduvate ja aeganõudvate kaebemenetluste tõttu. Täiendavaid meetmeid saab võtta maismaa tuuleenergia kasutuselevõtu kiirendamiseks ja sellega seotud võrgu tugevdamiseks. Ruumiline planeerimine ning lennujaamadest, radaritest ja militaartsoonidest tuuleturbiinide minimaalse kauguse eeskirjade läbivaatamine võib vabastada rohkem ruumi tuuleenergia kasutamiseks. Lisaks saaks lubade andmist lihtsustada, andes tuule- ja võrgutaristu projektidele ülekaaluka avaliku huvi staatuse ja menetledes taotlusi kiiremini. Kohalike omavalitsuste ja kodanike osalemine taastuvenergia tootmise projektides võib suurendada omaksvõttu kohalikul tasandil.

---

¹⁷ Nõukogu 5. augusti 2022. aasta määrus (EL) 2022/1369, mis käsitleb gaasinõudluse vähendamise koordineeritud meetmeid (ELT L 206, 8.8.2022, lk 1).

¹⁸ Nõukogu 30. märtsi 2023. aasta määrus (EL) 2023/706, millega muudetakse määrust (EL) 2022/1369 seoses gaasinõudluse vähendamise meetmete nõudluse vähendamise perioodi pikendamisega ning nende meetmete rakendamise aruandluse ja seire tõhustamisega (ELT L 93, 31.3.2023, lk 1).

Katusele paigaldatavate päikeseenergiaseadmete (nii väikese- kui ka suuremahuliste seadmete) laiendamist saaks veelgi soodustada reformide vastuvõtmisega, millega nähakse ette siduvad nõuded suurtele üldkasutatavatele ja ärihoonetele, stiimulid üürileandjatele ning õigusraamistikud, mis hõlbustavad energia jagamist. Lisaks võiks edendada omatarbimise ja nõudluse poole paindlikkust. Integreeritumate ja järjepidevamate kümneaastase tähtajaga elektrivõrkude investeerimiskavade ennetav väljatöötamine võib ära hoida viivitusi uute tuuleenergiaprojektide (ja muude taastuvate energiaallikate) ja lõppkasutajate (soojuspumbad, elektriautode laadimispunktid) ühendamisel ning peaks ennetama tööstusliku elektritarbimise eeldatavat suurenemist.

(36) Edasised poliitilised reformid ja täiendavad investeeringud kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamiseks energeetika-, tööstus-, ehitus- ja transpordisektoris aitaksid vähendada Belgia suurt üldist sõltuvust fossiilkütuste impordist. Energiatõhususe suurendamist tööstuses saaks stimuleerida vabatahtlike kokkulepete parandamisega, energiasäästu ja CO₂ heite vähendamise kavade kasutuselevõttuga suurimate fossiilkütuste kasutajate jaoks, elektrifitseerimise stimuleerimisega ja tööstuslike soojuspumpade kasutuselevõttuga ning ringmajandusel põhinevate tootmismeetodite edasise integreerimisega. Belgial on oht, et ta ei saavuta 2030. aastaks seatud renoveerimis- ja energiatõhususe eesmärgi. Fossiilkütuste tarbimise vähendamine hoonetes on endiselt märkimisväärne probleem. Seepärast tuleks praeguseid investeeringuid energiatõhusaks renoveerimiseks suurendada ja täiendada selliste poliitikareformidega nagu fossiilkütuste keelustamine uutes hoonetes, kohustuslik energiatõhus renoveerimine, fossiilkütustel põhineva kütte järkjärguline kaotamine ning stiimulite nihkumine vähese CO₂ heitega kütelahendustele, nagu soojuspumbad ja soojusvõrgud, mida varustatakse taaskasutatud ja taastuvenergiaga. Sellega peaks kaasnema hariduse ja koolituse kohandamine asjakohaste esilekerkivate roheliste tehniliste oskustega ning piisavate ja asjakohaste oskustega tehnikute ja ehitustöötajate tagamine. Transpordisektoris moodustab suure osa Belgia naftatarbimisest isiklike sõiduautode kasutamine. Pehme liikuvuse edendamine (nt jalgrattasõit ja jagatud liikuvus) ja ühistranspordi kasutamine aitaks vähendada isiklike sõiduautode kasutamist ja seega ka liikluse ülekoormatusega seotud kulusid. 2022. aastal suurenes jalgrattasõit kui töölesõidu meetod, eelkõige Flandrias ja Brüsselis, tänu pidevatele investeeringutele jalgrattataristusse, edendamisalगतustesse ja sihipärastesse stiimulitesse. Siiski on veel arenguruumi, et sellist pehmet liikuvust veelgi soodustada, investeerides jalgrattataristusse ja jalgratturite liiklusohutusse. Ühistranspordi kasutamine ei ole pärast COVID-19 kriisi veel täielikult taastunud ning seda saaks veelgi edendada linnalähi- ja linnadevaheliste teenuste parandamise, sõidukipargi uuendamise investeeringute ja teenuste suurema sagedusega.

- (37) Tööjõu ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistest sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate tootmine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul nullnetomajandusele. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja tööjõu ümberpaigutamist. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad kõnealused meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites ja piirkondades. 2022. aastal teatati tööjõunappusest mitme ameti puhul, mis nõuavad rohepöördeks erioskusi või -teadmisi, sealhulgas tsiviilehituse funktsioonid ja elektrijaamade käitajad.
- (38) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamuse¹⁹ kajastub esitatud soovitusel 1.

---

¹⁹ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

(39) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et i) tagada võla jätkusuutlikkus ja hoiduda 2023. aastal kogunõudluse laiapõhjalisest toetamisest, suunata paremini kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks võetavaid eelarvemeetmeid ning kaaluda asjakohaseid viise toetuse lõpetamiseks, kui energiahinnasurve väheneb; ii) säilitada avaliku sektori investeeringute kõrge tase ja edendada erainvesteeringuid, et toetada rohe- ja digipööret; iii) toetada palgasuundumusi, mis leevendavad ostujõu vähenemist, piirates samal ajal teisest mõju inflatsioonile, tõhustada veelgi aktiivset tööturupoliitikat ja leevendada oskuste nappust; iv) parandada ettevõtluskeskkonda ja tagada, et ettevõtetele antav energiatoetus on kulutõhus, ajutine, suunatud elujõulistele ettevõtetele ja säilitab stiimulid rohepöördeks, ning v) säilitada makromajanduslik finantsstabiilsus ja jälgida riske, jätkates samal ajal tööd pangandusliidu väljakujundamiseks. Belgia puhul aitavad soovitusel 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist ja kolmandat soovitust, mis on sätestatud 2023. aasta euroala käsitlevas soovitusel,

SOOVITAB Belgial võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

Tagada konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 2 %²⁰.

Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks.

Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

Suurendada jõupingutusi pikaajalise hoolduse tõhususe parandamiseks. Püüda reformida maksu- ja hüvitiste süsteemid, et vähendada töötamist takistavaid asjaolusid, nihutades maksukoormuse tööjõult mujale ning lihtsustades maksu- ja hüvitiste süsteemi. Vaadata läbi maksukulud, et vähendada nende majanduslikku, sotsiaalset ja keskkonnaalast kahjulikku mõju.

---

²⁰ See vastab hinnangute kohaselt 2024. aastal struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastasele parandamisele vähemalt 0,7 % SKPst, nagu on kirjeldatud põhjenduses 23.

2. Tagada tõhus juhtimine, et võimaldada taaste- ja vastupidavuskava kiiret ja järjepidevat rakendamist. Viia kiiresti lõpule töö kava „REPowerEU“ peatükiga, eesmärgiga alustada kiiresti selle rakendamist. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikusel täiendavuses ja koostöös taaste- ja vastupidavuskavaga.
3. Tegeleda tööjõunappuse ja oskuste tööturu vajadustele mittevastavuse probleemiga, eelkõige tugevdades aktiveerimispoliitikat (sealhulgas nõustamist), et integreerida ebasoodsas olukorras olevad rühmad tööturule. Parandada haridus- ja koolitussüsteemide tulemuslikkust ja võrdseid võimalusi ning jätkata reforme õpetajaameti tugevdamiseks.
4. Vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest, suurendades energiatõhusust ja vähendades fossiilkütuste kasutamist hoonetes, stimuleerides veelgi tööstuse CO₂ heite vähendamist ning edendades ühistranspordi ja pehme liikuvuse kasutamist ja pakkumist. Kiirendada taastuenergia ja sellega seotud võrgutaristu kasutuselevõttu, lihtsustades veelgi loamenetlusi, sealhulgas lühendades apellatsioonimenetluste kestust, ning võttes vastu õigusraamistikud, et veelgi hoogustada investeringuid taastuenergia rajatistesse ja hõlbustada energia jagamist. Suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumiseks ja omandamiseks.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja
